

ЛИНА МЕРУАНЕ

ПРСКАЊЕ

Догађало се. Баш у том тренутку. Одавно су ме били упозорили на то а ипак. Остала сам скамењена, мокрих шака које су грабиле у празно. Друштво у дневној соби и даље је разговарало и смејало се грохотом, чак и када су шапутали били су прегласни. И неко је викао гласније од других, смањите радио, не дерите се толико, тачно у поноћ комшије ће позвати полицију. Усредсредила сам се на тај громовити глас који као да се није замарао вичући како чак и суботом комшије иду рано на спавање. Ти грингоси нису били људи који по целу ноћ не спавају, ни најмање нису волели лумповање. То су били протестанти који би сигурно протестовали ако им не бисмо допустили да заспу. С друге стране зидова, над нашим телима а такође под нашим ногама, сви ти грингоси су се врпољили навикнути да устају у зору с већ навученим чарапама и већ везаним пертлама. Грингоси који у беспрекорном рубљу и опегланог лица сваког јутра седају да доручкују своје хладно млеко са житарицама. Али нико није марио за неиспаване људе, за њихове главе загњурене под јастук, за њихова грла накљукана таблетама које им не би донеле никакво олакшање ако бисмо наставили да лупамо ципелама по њиховом одмору. Да лупају ципелама они, друштво у дневној соби. Не ја. Ја сам остала повијена у спаваћој соби, руке испружене ка поду. И наједном сам ухватила себе како размишљам о неподношљивој несаници комшија, замишљајући како ће угасити светло након што набију своје ужасно суве чепиће у уши; угураће их тако снажно да ће се силикон на крају распрснути. Помислила сам како бих више волела да сам ја та с распукнутим чепићима, ја та с бубним опнама избушеним крхотинама. Било ми је драже да будем старица која чврсто прислања маску за спавање на очне капке да би је опет скинула и

упалила светло. То сам желела пошто моја још увек спуштена рука није проналазила ништа. Само пијано церекање које је допирало кроз зид прскајући ме пљувачком. Само Мануелин крештави глас који се и даље подизао над вревом, добро бре, дечурлијо, хајде смирите се мало. Не, молим вас не, рекла сам себи, причајте још, галамите, арлаучите, режите ако је потребно. Умрите од смеха. То сам говорила у себи укоченог тела иако је тек било прошло неколико секунди. Само што сам била ушла у брачну собу, тек што сам се била нагнула, ја, тражећи своју ташну и шприц. Требало је да убризгам инјекцију тачно у поноћ али нисам то и успела зато што је крхка равнотежа капута оборила моју ташну на под, зато што сам се, уместо да се пажљиво зауставим, како је требало, сагла и испружила руку да је дохватим. И онда је у мојој глави букнуо ватромет. Али нисам видела ватру него крв која ми се разливала унутар ока. Најјезовитије лепу крв коју сам видела у животу. Најневероватнију. Најстрашнију. Крв је липтала из мене али само сам ја могла то да приметим. Савршено јасно сам видела како се крв згрушава, видела сам како притисак расте, видела сам како ми се врти у глави, видела сам како ми се преврће стомак, како ми се повраћа, а ипак. Нисам се подигла нити померила ни милиметар, чак нисам покушала ни да дишем гледајући тај спектакл. Јер то је било последње што ћу видети, те ноћи, тим оком: јако црну крв.

Тамна крв

Више неће бити немогућих препорука. Да престанем да пушим, најпре, а затим, да не задржавам дах, да не кашљем, да нипошто не подижем пакете, кутије, кофере. Да се никад не сагињем и не скачем на главу у воду. Забрањени путени заноси јер чак и у страстеном пољупцу могу да пукну вене. Биле су крхке те моје што су ницале у мрежњачи и истезале се и увијале у густини стакластог тела. Ваљало је проматрати раст тог сплета капилара и жила, надгледати дан за даном њихово милиметарско ширење. То је било све што је могло да се уради: мотрити на вијугаво кретање испреплетаних вена које су напредовале ка средишту мог ока. То је више него довољно, оцењивао је очни лекар, то, то је, понављао је, управљајући зенице ка мојој историји болести претвореној у хрпу папира, у рукопис од хиљаду страница запакованих у дебелу фасциклу. Мрштећи седе обрве Лекс је исписивао тачну биографију мојих мрежњача, своју неизвесну прогнозу. Затим би прочистио глас и подвргавао ме појединостима модерних протокола истраживања. Успут је у једној реченици поменуо транспланте у експерименталној фази. Само што ја нисам била подобна ни за један експеримент:

или сам била премлада, или моје вене предебеле, или захват претерано ризичан. Требало је сачекати да резултати буду објављени у специјализованим часописима и да држава одобри нове лекове. Време је такође расло као насумичне вене а очни лекар је настављао да прича без паузе, не обазирјући се на моју нестрпљивост. А шта ако дође до хеморагије, докторе, говорила сам ја, стежући његове протоколе међу зубима. Али не треба мислити на то, говорио је он; боље не размишљати уопште, само наставити с проматрањем и хватањем белешки које после неће моћи да растумачи. Али убрзо је подизао поглед са свог нечитког рукописа како би ми признао да ако се то догоди, ако се ипак догоди, ако заиста на крају дође до тога, онда ћемо видети. Видећете ви, одговорила сам ушанчена у својој мржњи, мрмљајући себи у браду: надам се да ћете ви нешто уочити када ја више не. И заиста се догодило. Ја више нисам видела ништа осим крви на једном оку. Колико ће сада издржати друго пре него што се и оно распукне. Ово је напослетку била слепа улица, мрачна улица у којој се још једино чују крици безимених заробљеника. Али не, можда не, рекла сам себи, помажући себи да се усправим, седајући на капуте у тој соби која је била Мануелина, грчећи прсте на ногама док су се моје ципеле клатиле као мртве. Не, рекла сам себи, зато што ћу с већ распукнутим очима моћи поново да плешем, да скачем, да шутирам врата без ризика да ћу искрварити; моћи ћу да се бацим с балкона, заријем отворене маказе међу обрве. Да постанем господарица слепе улице или пронађем излаз. То сам помислила не размишљајући, на трен. Почела сам да претурам по фиокама у потрази за неком напуштеном паклицом и упаљачем. Желела сам да запалим нокат палећи упаљач и да напуним плућа дуваном пре него што се вратим у ону ординацију и кажем Лексу, с димом који ми се попео у главу, реците ми шта сад видите докторе, реците ми, хладна и нестрпљива, гушећи се од једа, као да су ми његове руке у рукавицама ишчупале болесно око из корена: реците ми сместа, реците ми било шта јер он више неће моћи ништа да ми каже. Била је суботња ноћ или тачније недељна и није било начина да пронађем свог очног лекара. И у сваком случају, шта би он могао да ми каже што ја нисам већ знала, ја која сам имала литре горчине у оку?

Такво лице

Када сам угасила цигарету и усправила се, приметила сам нит крви преко другог ока. Танку нит која је одмах почела да се растаче. Убрзо ће постати само мутна мрља али то је било довољно како би ваздух око мене постао замагљен. Отворила сам врата

и застала да осмотрим оно што је остајало од ноћи: тек некаква густа светлост у ономе што је требало да буде дневна соба, сенке које су се померале у ритму убитачне музике. Бубњеви. Рокерске гитаре. Нескладни гласови. Било је канапеа који су венули на столу, помфрита, десетак пива. Пепељаре су вероватно још увек напола пуне, помислила сам, али нисам могла да их видим. Журка је настављала својим током а да нико није помишљао да је заустави. Када би бесани грингоси баш сада почели да ударају у зидове дршкама метли, рекла сам себи. Када би дошли пандури и натерали нас да угасимо музику, да спакујемо сав тај бајати аргентински рок у фиоку, да уклонимо послужавнике с примерено озбиљним лицима. Када би нас приморали да назујемо ципеле, да искапимо флаше, да испричамо последњи отрцани виц, да пожуримо са лаку ноћ и видимо се. Али пред нама је још била читава зора. Преда мном. Пред Игнасиом који се још увек није назирао у измаглици. Игнасио би одмах схватио ситуацију без потребе да му кажем извуци ме одавде, одведи ме кући. Била сам сигурна да ће ми његово уморно дахтање прискочити у помоћ, његов прст који тоне у мој образ. Зашто си тако озбиљна? Његов глас је размрскао моју прибраност, заврљачио ју је на под додајући, зашто си направила такво лице? А како сам ја могла да знам какво сам лице направила када су ми уста и младеж негде утекли, када сам изгубила чак и ушне ресице. Остале су ми само слепе очи. И чула сам себе како кажем, Игнасио, гласом канаринца. Игнасио, зацвркулала сам, крварим, ово је крв, тако мрачна, тако проклето густа. Али не. Нисам то рекла него, мислим да сам поново искрварила, зашто не кренемо. Кренемо, рекао је он (рекао си ти, Игнасио, то си рекао иако сада то поричеш, а затим си занемео). И чула сам како ме пита да ли има много крви, можда претпостављајући да је било исто као и толико пута раније, тек једна крвава честица која ће се убрзо растворити у мојим телесним течностима. Не нарочито, не, одговорила сам ја, али хајдемо. Хајдемо одмах. Не. Хајде да сачекамо да журка утихне, да разговори сами од себе замру. Да их не убијемо ми, као да нису већ били мртви. Кренућемо убрзо, шта је сат времена више или пола сата мање када нема ничег пред нама. Могла сам да узмем још једно вино и умртвим чула, још једно вино и напијем се. (Да, наспи ми још једну чашу, прошапутала сам док си ми је пунио крвљу.) И отпила сам у здравље својих родитеља који су вероватно хркали километрима далеко од несреће, у здравље жамора својих пријатеља, комшија који се ниједном нису пожалили на буку, у здравље полицајаца који нису дошли да ми помогну, у здравље здравља и пичке материне.

Саплићући се

И изашли смо сви заједно са журке не рекавши ништа више него хвала, видимо се, *bye*; и могуће је да се група полако успут осула пошто их не видим у свом сећању. Лифт се спуштао пун гласова али када смо изашли били смо само три или четири тела која су затим постала једно које је корачало поред мене. Хулијан ми је говорио о свом интервјуу за посао на факултету или ко зна шта ми је говорио док сам ја залазила дубоко у најцрњу ноћ у свом животу. Игнасио мора да је ишао иза мене, разговарајући о шпанској политици с Аркадиом, или је можда био отишао да потражи такси. У то доба, на том мршавом острву готово приљубљеном уз Менхетн, није било лако пронаћи ауто. Било би нам лакше да смо дограбили нека напуштена инвалидска колица, с понеком лабавом опругом. Колица би ми помогла, била бих мање рањива у неизвесности те ноћи. Колица су била много боља од штапа који не бих знала да користим. И помислила сам како смо тог истог поподнева прешли реку жичаром у коју је такође ушло десетак богаља у својим инвалидским колицима. Рузвелт је било острво сакатих на коме је живело тек неколико професора, неколико студената, ниједан туриста; било је то сирото заштићено острво које скоро нико није посећивао, помислила сам, размишљајући потом како је требало да разумем зашто ми се десило да сам се возила међу свим тим људима, зашто смо висили заједно над водом. На обали ме је сачекала судбина заскочивши ме једним питањем, прекором. Шта си дошла да тражиш овде, говорила је подижући један бедни прст. Шта си то изгубила на овом острву. Инвалидска колица, одговорила сам, као да нисам на том месту у том времену, тек једна мала метална колица, с точковима, с педалама и полугама и ако буде среће с неким дугметом које ће потерати точкове напред. Да си само размишљала на време, сада би их имала, одговорио је грубо мој унутарњи глас. Макар за ноћас, знала си да ће ти бити потребна. Али богаљи су већ сигурно спавали као кладе, с колицима онеспособљеним и одложеним поред кревета. А мој кревет, који није био мој него Игнасиов, још увек је био далеко. Све ми се чинило далеко или као да се удаљава. Игнасио је био негде нестао а Хулијан је убрзавао корак потакнут пивом. Остајала сам неумитно позади. Кретала сам се као на успореном снимку, тапкајући по клизавом шљунку, сурвавајући се с ивичњака, спотичући се на степеницима. Хулијан мора да се вратио по мене након што је приметио да прича сам са собом: осетила сам како ме граби за лакат и рекао ми је, сав раздраган, боље да ти помогнем јер по свему судећи и ти си пијана. Почео је да ми се смеје и ја сам такође

почела да се тресем у нападу живаца и громогласног смеха, и кроз то смејање или те конвулзије Хулијан ме је вукао напред, запиткујући ме, да ли ме боле ноге?, да ли су ми се укочила колена?, јер, *јебоиће*, говорио је, као прави Шпанац, зашто који клинац идеш тако споро? Ја сам и даље ходала очију прикованих за земљу, као да ће ме то спасти од падања, и погледавши га безнадежно несрећно, покушала сам да му објасним шта се догађа: оставила сам наочаре код куће, не видим ништа. Наочаре! А откад ти то носиш наочаре? То си држала у великој тајности!, ускликнуо је пијан и изнурен. И упозоравајући ме на то да ходамо по једном делу с мокром травом наставио је да понавља, не могу да верујем!, никада не носиш наочаре! Никада, то је било тачно. Никада нисам купила пар наочара. До дванаест сати те ноћи имала сам савршен вид. Али те недеље у три ујутру не би ми помогла ни најјача лупа. Подижући глас и можда такође прст будућег факултетског професора Хулијан ми је прочитао буквицу витлајући и заплићући језиком. Заслужила си шта те је снашло. И гутајући или избацујући пљувачку изјавио је да ће цена моје таштине бити то да идем кроз живот саплићући се.

Превела са шпанског
Ана Марковић